

De proloog van het Johannesevangelie

door: Kris Tavernier

Johannes 1:1-18

Het begin van het Johannesevangelie is uniek en indrukwekkend. Het begint meteen met een proclamatie van het 'Woord'. Het 'Woord', zo blijkt, is de Persoon van de Heer Jezus Christus. Het Gr. woord voor 'Woord' is 'logos'. In de Nederlandse taal kennen wij geen woord met dezelfde inhoud als het Griekse woord. De 'logos van God' bevat het hele diepste gedachtegoed van God, het innerlijke gevoelsleven, heel zijn wezen, zijn hele Zijn (vgl. Kol. 1:19; 2:3; Hebr. 1:3). De 'logos van God' is een Persoon.

Het eerste getuigenis dat Johannes over Hem geeft, is als volgt: 'in [het] begin was het Woord'. Het Woord was er altijd al, Hij bestond reeds voor elk begin dat maar te bedenken is. Zo spreekt Hij later tot de Vader over de heerlijkheid die Hij had, voordat de wereld bestond (Joh. 17:5). Hij is er altijd al geweest, zijn bestaan is van eeuwigheid. Johannes onderscheidt Hem dan ook van alles wat 'geworden' is (Joh. 1:3). Hij is niet geworden, Hij heeft altijd bestaan. Dat is voor ons mensen, die aan tijd gebonden zijn, niet te bevatten.

De volgende twee mededelingen die Johannes doet, zijn al even onvatbaar: Hij was bij God (vgl. Joh. 7:29; 16:28; 17:5), en tegelijkertijd was Hij God (vgl. Joh. 10:30; 14:9,11; 17:21). Ook dat gaat ons verstand te boven. Hoe kan Iemand God zelf zijn en tegelijkertijd ook bij God zijn? Johannes lijkt te willen aangeven dat zijn natuur goddelijk is – Hij is God – en dat Hij tegelijkertijd toch een te onderscheiden Persoon is, want Hij was bij God. We kunnen dit niet ten volle verstaan, maar we geloven en bewonderen het.

Johannes geeft dan ook een tweede onderscheid aan tussen het Woord en alles wat geworden is. Het eerste was zijn eeuwig bestaan tegenover het geschapen zijn van al het overige. Maar vervolgens gaat het over het verschil in de natuur tussen die twee. Het Woord wordt gekenmerkt door het goddelijke leven en licht, al het geschapene wordt (na de zondeval) gekenmerkt door dood en duisternis. Leven betekent voor Johannes veel

meer dan zomaar bestaan. Het gaat er bij 'leven' om dat er een relatie is met de Vader en de Zoon (Joh. 17:3). De dood daartegenover houdt verband met de toorn van God, die op de mens rust die buiten de gemeenschap met God is (Joh. 3:36). Tussen die twee ligt een onmetelijk verschil. Maar daar waar Hij, het licht, schijnt en aangenomen wordt, raakt die onmetelijke afstand overbrugd (Joh. 1:12; 2 Kor. 4:3-6).

Het licht is in de duisternis van de wereld gekomen. Het licht moest schijnen om het leven te openbaren. Het Woord is vlees geworden (Joh. 1:14; Rom. 1:3; Gal. 4:4; Fil. 2:7; 1 Tim. 3:16; Hebr. 2:14; 1 Joh. 4:2). Hij heeft niet zomaar de gedaante van een mens aangenomen, maar is werkelijk voor honderd procent mens geworden (terwijl Hij ook de Zoon van God bleef). Hij heeft onder ons gewoond, lett. 'getabernakeld'. Hij heeft een lichaam ontvangen, een tent om op deze aarde te verblijven (vgl. 2 Kor. 5:4). Hij was werkelijk God, maar is ook waarachtig Mens geworden. Met het oog op deze dingen heeft Johannes zijn evangelie geschreven: '(...) deze zijn geschreven, opdat gij gelooft, dat [de Mens] Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in zijn naam' (Joh. 20:31). De achtergrond van de insteek van Johannes is de opkomende dwaalleer dat Jezus niet waarachtig mens was.

De aanhef van het Johannesevangelie stelt ons meteen een uiterst wonderbaarlijke Persoon voor ogen. Hij is onvatbaar, verheven, de Hemelse, de eeuwige Zoon van de Vader. En Hij is Mens geworden, met de heerlijkheid als van de eniggeborene van de Vader (Joh. 1:14). Die heerlijkheid was versluierd (vgl. Fil. 2:7); maar aan de zijnen kon Hij haar wel openbaren (Joh. 1:14; 2:11), en de Vader bekendmaken (Joh. 1:18; 17:6). Hij is de Unieke zoals er geen ander is en er niemand is die aan Hem gelijk is.